

Tadeusz Jasudowicz

Samobójstwo jako problem praw człowieka w orzecznictwie strasburskim

Streszczenie

Samobójstwo jako problem prawny przeszło istotną ewolucję historyczną: od uznawania za ciężkie przestępstwo do całkowitej depenalizacji nie tylko aktów skutecznego samobójstwa, ale także nieudanych prób samobójczych. Nie poszła jednak za tym depenalizacja nakłaniania ani pomocnictwa do samobójstwa. Dla państwa z perspektywy praw człowieka samobójstwo stanowi poważny problem, jako że - w ramach zobowiązań pozytywnych z tytułu prawa do życia - państwo jest zobowiązane do ochrony prawa do życia, w tym m.in. do podejmowania konkretnych środków prewencyjnych zapobiegających urzeczywistnieniu się samobójstwa. To zobowiązanie doznaje szczególnego nasilenia tam, gdzie państwo - będąc panem sytuacji - sprawuje nad potencjalną ofiarą samobójstwa pełną kontrolę, m.in. w warunkach służby poborowych czy pozbawienia wolności. Dotyczy to obowiązku ukształtowania generalnych ram prawno-instytucjonalnych służących ochronie życia, zwłaszcza w wojsku czy w więzieniu, jak i konkretnych obowiązków osób odpowiedzialnych za położenie i dobrostan potencjalnych ofiar samobójstwa, w tym ich zwierzchników. Rodziny ofiar mają prawo dochodzenia roszczeń w związku z samobójstwem ich bliskich, korzystając z prawa do partycypacji w odnośnym dochodzeniu w zakresie niezbędnym do ochrony ich prawowitych interesów.

Słowa kluczowe: samobójstwo; samobójstwo w więzieniu; samobójstwo w wojsku; zobowiązania pozytywne.